

Csánki Dezső (1857–1933)



Történetíró, történeti topográfus, levéltáros, művelődés-politikus, az MTA levelező, majd rendes tagja. Apja fűzesgyarmati református lelkész volt. Az alsó gimnáziumi osztályokat a Debreceni Református Kollégiumban végezte, a hatodik évfolyamtól kezdve Késmárkon tanult. 1875-ben a budapesti tudományegyetem bölcséleti karára, a történelmi és földrajzi szakokra iratkozott be. 1879-ben a tanári vizsgát, a bölcsészettudományi szigorlatot pedig 1880-ban tette le. 1881-ben ideiglenes alkalmazásban a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárához került, de még ugyanezen év júniusában a Magyar Országos Levéltárhoz nevezték ki gyakornokká, 1882-ben tisztté, 1886-ban pedig fogalmazóvá. A Magyar Tudományos Akadémia 1891. május 8-án választotta levelező, 1900-ban rendes, 1925-ben pedig igazgató-választmányi tagjává. 1912 és 1932 között a Magyar Országos Levéltár igazgatója. 1924-ben a kultuszminisztérium államtitkára. Volt a Magyar Történelmi Társulat alelnöke (1931–1932) és a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társulat igazgató-választmányának tagja is volt. Széles körű történeti-földrajzi és helytörténeti kutatásai nagymértékben gazdagították a történeti néprajzkutatást is. Tankönyveit Baróti Lajos polgári iskolai tanárral közösen írta.

Munkái:

- *Magyarország története. Középk. alsó oszt. és polg. fiúisk. Lampel, Budapest,, 1891. (Baróti Lajossal)*
- *Magyarország története. 2. r. Középk. alsó oszt. 6. átd. kiad. Lampel, Budapest,, 1901. (Baróti Lajossal)*
- *Magyarország története. Középk. 3. oszt. 6. átdolg. kiad. Lampel, Budapest,, 1901. (Baróti Lajossal)*

Irodalom:

- *Történetíróink munkássága: Csánki Dezső. Századok, 1909. 2. sz. 171. l.*
- *Történetíróink munkássága: Csánki Dezső. Századok, 1911. 8. sz. 660. l.*
- *Csánki Dezső. 1924. Magyar Könyvszemle, 1-4. sz. 148-149. l.*
- *Csánki Dezső ünneplése. Századok, 1924. 7-10. sz. 841-842. l.*
- *Dőry Ferenc: Dr. Csánki Dezső. Levéltári Közlemények, 1933. 1-2. sz. 1-15. l.*
- *Domanovszky Sándor: Csánki Dezső. Századok, 1933. 236-237. l.*
- *Szabó Ferenc: Csánki Dezső, a történetíró és a Magyar Országos Levéltár korszerűsítője: születésének 150. és halálának 75. évfordulójára. Honismeret, 2008. 1. sz. 5-8. l.*

<http://www.mol.gov.hu/images/ups/303.jpg>